

Forvaltningsplan for Kolåsen naturreservat i Snåsa kommune 2019–2029

Tittel	: Forvaltningsplan for Kolåsen naturreservat i Snåsa kommune. 2019–2029
Dato	: 05.04.2019
Forfatter	: Veronica Myhr Stavnås
Rapportnummer	: Rapport 6 – 2019
ISBN	: 978-82-8397-015-9
Emneord	: naturreservat kalkskog bekkedaler Snåase – Snåsa
Utgiver	: Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen
Antall sider	: 14
Ansv. sign	: Bjørnar Wiseth
Sammendrag	: Forvaltningsplanen beskriver mål, verdier, brukerinteresser og tiltak i Kolåsen naturreservat. Planen beskriver også retningslinjer for bruk av området innenfor verneforskriftens rammer. Kolåsen naturreservat er et kalkskogområde med skogkledd bekkedaler. Forvaltningsplanen skal bidra til å bevare og videreutvikle verneverdiene i naturreservatet. Planen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov. Forsidefoto: Fylkesmannen i Trøndelag

Innhold

1 Innledning.....	4
Kolåsen (VV00003354)	4
1.1 Om forvaltningsplanen	4
1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave	5
2 Områdefakta	5
2.1 Internasjonale forpliktelser	5
2.2 IUCN-tekst	6
2.3 Tilleggsopplysninger	6
3 Natur	6
3.1 Beskrivelse	6
3.2 Naturtyper beskrivelse.....	6
3.3 Arter beskrivelse	7
3.4 Geologi beskrivelse	7
4 Bruk-historikk	7
4.1 Eierstruktur	7
4.2 Verneprosess.....	7
4.3 Brukshistorie	7
4.4 Reindrift.....	7
4.5 Friluftsliv	8
5 Forvaltning.....	8
5.1 Innledning	8
5.2 Skjøtselsplan	8
5.3 Besøksforvaltning	8
5.4 Naturmangfoldloven	9
5.5 Verneforskrift URL	9
5.6 Sentrale føringer	9
5.7 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer	9
5.8 Tilleggsopplysninger	10
6 Kunnskapsgrunnlag	11
7 Vedlegg.....	11
Vedlegg 1: Artsmangfold	12
Vedlegg 2: Kart over naturreservatet	13

1 Innledning

Kolåsen (VV00003354)

Godkjent av	Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen
Oppstartsdato	08.11.2018
Planlagt revisjon	05.04.2029
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	05.04.2019
Høringsdato	20.12.2018

ephorte saksnummer	2018/20587
Forvaltningsmyndighet	Fylkesmannen i Trøndelag
Forvaltningsmyndighetstype	Fylkesmann
Oppsyn	
Fylker	Trøndelag
Kommuner	Snåase – Snåsa
Verneform	naturreservat
Verneplan	Skogvern
Vernet dato	15.12.2017

1.1 Om forvaltningsplanen

Kolåsen naturreservat ble opprettet 15. desember 2017. Det ble meldt oppstart av forvaltningsplanarbeidet samtidig med vernevedtaket, og det praktiske arbeidet med forvaltningsplanen startet opp i november 2018. Forvaltningsplanen er utarbeidet av Fylkesmannen i Trøndelag.

Formålet med vernet av Kolåsen er å bevare et område med gammel og lite påvirket skog, som med sine naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har særlig betydning for biologisk mangfold. Verdien er særlig knyttet til kalkskoger, med kravstore arter knyttet til denne kategorien, samt gammel skog under naturlig dynamikk. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Forvaltningsplanen skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi retningslinjer om bruk og brukerinteresser, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og andre tiltak. Forvaltningsplanen er en presisering og utdypning av verneforskriften, og gir retningslinjer for dispensasjonspraksis. Forvaltningsplanen definerer videre mål for forvaltningen av verneområder, og beskriver aktuelle tiltak for skjøtsel, tilrettelegging, besøksforvaltning mv.

Verneforskriften med tilhørende vernekart gir rammen for utarbeidelse av forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for utarbeidelse av forvaltningsplan. Utkast til forvaltningsplan sendes på høring til grunneiere og berørte interesser.

Retningslinjer for saksbehandling i verneplanarbeid ([Rundskriv T-2/15](#)) gjelder så langt det passer, også for utarbeidelse av forvaltningsplaner.

1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues.

Forvaltningsmyndigheten utøver myndighet etter verneforskriften. Dette omfatter myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning av verneområdet og om skjøtsel. Forvaltningsmyndigheten har videre ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten har som oppgave å planlegge og utføre skjøtsel i verneområdet, og å registrere og dokumentere naturverdier i området.

Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i naturmangfoldloven § 48.

De sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet.

2 Områdefakta

Landareal (daa)	2468
Sjøareal (daa)	Nei
IUCN-status	IUCN_IA
Ramsar-status	Nei
Emerald-status	

2.1 Internasjonale forpliktelser

Norge har undertegnet en rekke internasjonale miljøavtaler. Mange av våre verneområder er svært viktige bidrag til at slike avtaler kan følges opp og gjennomføres i praksis.

2.2 IUCN-tekst

Norge er medlem i Den internasjonale naturvernunion ([IUCN](#)). Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. Det finnes et eget program for arbeid med verneområder ([Protected Areas](#)). Under dette programmet er det blant annet utviklet et klassifiseringssystem med såkalte [IUCN-kategorier](#). Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt.

Kolåsen naturreservat faller inn under IUCN-kategori IA ('strict nature reserve'). Denne kategorien innebærer et vern for å ivareta biodiversitet og mulig geologiske/geomorfologiske egenskaper, hvor menneskelig bruk og påvirkning på området er begrenset for å sikre beskyttelse av verneverdiene (Dudley 2008).

2.3 Tilleggsopplysninger

Kolåsen naturreservat er langstrakt og strekker seg østover fra Semseteren, som ligger noen få kilometer øst for E6 over Snåsaheia.

Tekniske inngrep:

En sti går så vidt inn i området i øst.

3 Natur

3.1 Beskrivelse

Området er et kalkskogområde, med flere kvasse skogkledde bekkedaler i østvest-retning, mens landskaper reiser seg mot noe snaufjell i nord. Her er gammel granskog, innblandet en god del lauvskog, og kalkarter som blåveis, taggbregne, krattfiol, skogvikke, samt sjeldne sopparter som opptrer på kalk, herunder praktslørsopp, fiolslørsopp, mørkskjellet vokssopp. Orkideer er ikke observert. Det er mulige kalkkilder i området. Granskogen er til dels svært grov.

3.2 Naturtyper beskrivelse

Det er avgrenset ett kjerneområde på 556 dekar omtrent midt i naturreservatet (se vedlagt kart), som er ei bratt lise med kalkrik berggrunn. Lisida har sørlig eksposisjon og sterk solinnstråling, noe som gir mye varme og lys i vekstsesongen. I fuktigere områder uten slike forhold vil det bygges opp et tykkere dekke med humus som forsurer jorda. I Kolåsen er humusdekket tynnere og lokaliteten har velutviklede kalkskoger (Bendiksen 2015). I Norsk rødliste for Naturtyper 2018 (Artsdatabanken), er kalkgranskog vurdert som en sårbar naturtype (VU). Kalkskog er blant de viktigste 'hotspot'-miljøene som finnes i Norge fordi de har et rikt mangfold av arter, og ofte mange sjeldne og rødlista arter. Kjerneområdet i Kolåsen er muligens gamle setervoller, hvor gjenvoksing har kommet langt og vi finner svært grov og gammel granskog. Kjerneområde-lokaliteten er klassifisert som svært viktig (verdi A, Bendiksen 2015).

I den sørlige delen av naturreservatet har skogen delvis naturskogpreg, med glennedynamikk og en del død ved. Den østlige delen av naturreservatet er preget av bekkedaler, av typen høgstaudeskog med rikbarkstrær. Rikbarkstrær har bark med høy pH og høyt kalkinnhold, og

forbindes med stor artsrikdom på bark (Artsdatabanken). I nord reiser landskapet seg mot snaufjell (Snorronfjellet).

Kolåsen er vurdert til å være regionalt til nasjonalt verneverdig (**-***), og havner i klasse 4 i kalkskogregistreringer (Bendiksen 2015).

3.3 Arter beskrivelse

Området preges av karakteristiske arter for kalkskog, som blåveis, taggbregne, krattfiol, myske og skogvikke. Videre er det observert flere sjeldne, og noen rødlista, sopparter som opptrer på kalk (kalkkrevende), herunder praktslørsopp, fiolslørsopp, mørkfibret vokssopp (VU) og *Cortinarius croceocoeruleus* (EN). Totalt er det registrert fire rødlista arter i Kolåsen (se vedlegg), i henhold til Norsk rødliste for arter 2015 (Henriksen & Hilmo).

3.4 Geologi beskrivelse

Området har varierende geologi av næringsrike bergarter, herunder grønnstein, grønnskifer, granatglimmerskifer, hornblendeskifer og metakalkstein (Bendiksen 2015). Kolåsen inngår i den såkalte «Snåsakalken», som er områder i Steinkjer (Kvam) og Snåsa rundt Snåsavatnet med kalkstriper i berggrunnen som gir grunnlag for kalkskog (Blindheim mfl. 2015).

4 Bruk-historikk

4.1 Eierstruktur

Området berører gnr./bnr. 26/1 og 26/2 i Snåsa kommune.

4.2 Verneprosess

Kolåsen er tilbudt av grunneiere gjennom ordningen med frivillig vern. På bakgrunn av de biologiske verdiene som finnes i området, kvalifiserte området til vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

4.3 Brukshistorie

Store deler av lia sentralt i naturreservatet kan ha vært gammel setermark (Bendiksen 2015). Det er ikke avtegnet noen voll på kartet, men tidligere seterdrift framgår av navnene Kolåsseteren i vestre del og Gammelseteren i midtre del. Det kan bare anes spor etter vollrester på et område som i dag er skog.

4.4 Reindrift

Kolåsen ligger i Østre Namdal reinbeitedistrikt (Tjåehkere sijte) og inngår i distriktets hovedområder for vinterbeite. Området kan benyttes som beite gjennom hele året, men brukes per i dag i hovedsak som vinterbeite. Det går en flyttlei nord for Snorronfjellet. Det brukes motorisert kjøretøy i distriktet i forbindelse med reindriften.

Formålet med opprettelsen av Kolåsen naturreservat omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget. Vernet skal ikke være til hinder for rasjonell reindrift, og området skal forvaltes slik at reindrift skal kunne foregå som tidligere. Sametinget er forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner, og alle tiltak som kan skade samiske kulturminner må forelegges Sametinget. Reindrift i naturreservatet reguleres hovedsakelig av reindriftsloven.

Reinbeitedistriktene er pålagt å utarbeide distriktsplan, jf. § 62 i reindriftsloven. Distriktsplanen skal vise hvilke terrenggående kjøretøy som brukes, samt ha bruksregler for motorisert ferdsel på barmark. Etter reindriftslovens § 23 skal motorisert ferdsel på barmark begrenses mest mulig, og så langt som mulig, foregå etter faste traseer. For motorisert ferdsel på barmark kan distriktsplan / bruksregler, som beskriver motorisert ferdsel tilstrekkelig, legges til grunn for tillatelse etter verneforskriften.

4.5 Friluftsliv

Kolåsen naturreservat inngår i to friluftsområder – Flåtjønna-Snorronfjellet og Langvatnet-Myrset-Landsem – som er en del brukt. I selve Kolåsen naturreservat er det kun én sti som går et lite stykke inn i naturreservatet (se vedlagt kart).

5 Forvaltning

5.1 Innledning

Verneforskriften er gjeldende lovverk for verneområdet og regulerer hva som er tillatt, hva som er forbudt, og hva som kan tillates etter dispensasjon. Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene sendes forvaltningsmyndigheten. I verneforskriften § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) er det listet opp en rekke tiltak som er vurdert under verneprosessen. Her gis det vanligvis dispensasjon, under visse vilkår. Dersom det viser seg at tiltaket er til skade for verneverdiene vil forvaltningsmyndigheten kunne inndra godkjente dispensasjonssøknader, eller avslå nye søknader. I de tilfeller der det søkes om tiltak som ikke er nevnt i verneforskriften § 7, behandles søknaden etter verneforskriften § 8 som er sammenfallende med naturmangfoldloven § 48. Tiltaket kan da gis dispensasjon dersom det verken går imot vernets formål eller kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Tiltaket kan også gis dispensasjon dersom vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Målet med vernet av Kolåsen er å bevare et område med gammel og lite påvirket skog. Verneområdets verdi er særlig knyttet til kalkskoger, med kravstore arter knyttet til denne naturtypen, samt gammel skog under naturlig dynamikk.

5.2 Skjøtselsplan

Ikke behov for plan.

5.3 Besøksforvaltning

Ikke behov for plan.

5.4 Naturmangfoldloven

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven kapittel II kommer til anvendelse ved utøvelse av offentlig myndighet, og må vurderes når det treffes vedtak etter verneforskrifter.

De miljørettslige prinsippene er kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Prinsippene er ikke selvstendige vedtakshjemler, men skal legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold etter andre bestemmelser. Dette innebærer at prinsippene skal være en del av vurderingen både ved vedtak med hjemmel i spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifter og ved vedtak etter naturmangfoldloven § 48. Naturmangfoldloven § 7 angir at det skal fremgå av vedtaket hvordan prinsippene er vurdert.

5.5 Verneforskrift URL

<https://lovdata.no/forskrift/2017-12-15-2089>

5.6 Sentrale føringer

Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra verneforskriften i tre alternative tilfeller; dersom det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, dersom sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig, eller dersom hensynet til vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig.

Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees, eller spesielle /særskilte tilfeller som ikke ble vurdert, på vernetidspunktet. Første alternativ dekker tilfeller hvor verneformål og verneverdier tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene, og er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 er en kan-regel, det vil si at selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, så er det ingen som har krav på dispensasjon. Det er nødvendig med en bredere vurdering av om det bør gis dispensasjon.

5.7 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Tema	Forskriftsreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Bålbrenning	§ 4 i	Uttak av småvirke for enkelt friluftsliv og bål på stedet er tillatt, men hele trær og gadd (tørre stammer) av gran og furu skal ikke felles.
Reindrift – motorferdsel	§ 6 c, § 7 f	Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift er tillatt, men leiekjørere må medbringe skriftlig dokumentasjon for avtale med oppdragsgiver. Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift kan tillates etter søknad. Her kan det gis flerårige tillatelser som koordineres med, og tas inn i, distriktsplanen (jf. 4.4). Med skiftende klima vil

Tema	Forskriftsreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
		det iblant være behov for kjøring med snøscooter på barmarksflekke/-områder.
Reindrift – uttak av virke	§ 4 l	Verneforskriften er ikke til hinder for reindriftens nødvendige uttak av bjørk og småvirke til brensel på stedet, og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindrifutstyr. Unntaket gjelder ikke vedhogst for å frakte vekk fra området. Det må vises hensyn til verneverdiene i naturreservatet, og virke skal ikke tas i kjerneområdet (se vedlagt kart).
Rydding av eksisterende stier	§ 4 h	Rydding av eksisterende stier (se vedlagt kart) er tillatt. Med rydding menes fjerning av kvist og nedfall. Ved rydding av nedfall skal den delen av treet/vindfallet som ligger over stiens eksisterende bredde kappes vekk. Nedfall skal ikke fjernes fra reservatet eller ryddes i haug, men legges ved siden av stien.
Uttransport av felt vilt	§ 6 pkt. b, § 7 pkt. b	Nødvendig uttransport av felt elg, hjort, bjørn og ulv er tillatt dersom en bruker lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget. Ved terrengskade av betydning kan tiltakshaver bli stilt til ansvar, og det kan bli stilt krav om oppretting av skadene. Dersom andre kjøretøy skal benyttes til uttransport, må dette omsøkes. Uttransport av felt vilt skal foregå utenom våte myrpartier og annen bæresvak mark, for å unngå varige kjørespor. Søknad om bruk av andre kjøretøy enn lett terrenggående beltekjøretøy må inneholde tidsrom for transporten og hva slags kjøretøy som skal benyttes. Det kan her gis flerårige dispensasjoner.

5.8 Tilleggsopplysninger

Hva som er tillatt, samt hva som kan tillates etter dispensasjon, er beskrevet i verneforskriften og retningslinjene i forvaltningsplanen. Søknad om dispensasjon fra vernebestemmelsene skal inneholde:

- Tiltakshavers /søkers navn og adresse
- Kart med inntegnet plassering av tiltaket
- Eiendomsforhold (evt. grunneiers tillatelse)
- Beskrivelse av tiltaket, omfang og varighet
- Hvilke naturtyper og naturverdier som blir berørt (dersom dette er kjent)

Vilkår for dispensasjoner:

Forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår for dispensasjoner. Det skal alltid vurderes om det bør knyttes vilkår til tillatelser for å ivareta verneformålet.

Vedtak:

Alle vedtak registreres i miljøvedtaksregisteret. Politiet skal ha kopi av motorferdselløyver og Sametinget og fylkeskommunen skal ha kopi dersom vedtaket berører kulturminner. Det er klagerett på alle vedtak.

6 Kunnskapsgrunnlag

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Bendiksen E.	2015	Naturverdier for lokalitet Semsseteren, registrert i forbindelse med prosjekt Kalkskog Nord-Trøndelag 2014	BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning	http://borchbio.no/narin/?nid=5622
Blindheim T., mfl.	2015	Kartlegging av kalkskog i Nord-Trøndelag 2014	BioFokus	http://www.biofokus.no/pages/biolit/view/2eb901168551e6a3b0630eb6b5bc3a351289adf8/
Dudley N. (red.)	2008	Guidelines for Applying Protected Area Management Categories	IUCN	https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-021.pdf
Henriksen S. & Hilmo O. (red.)	2015	Norsk rødliste for arter 2015	Artsdata-banken	https://www.artsdatabanken.no/Rodliste

7 Vedlegg

FILVEDLEGG

Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
1	12.11.2018	Artsmangfold		Ja

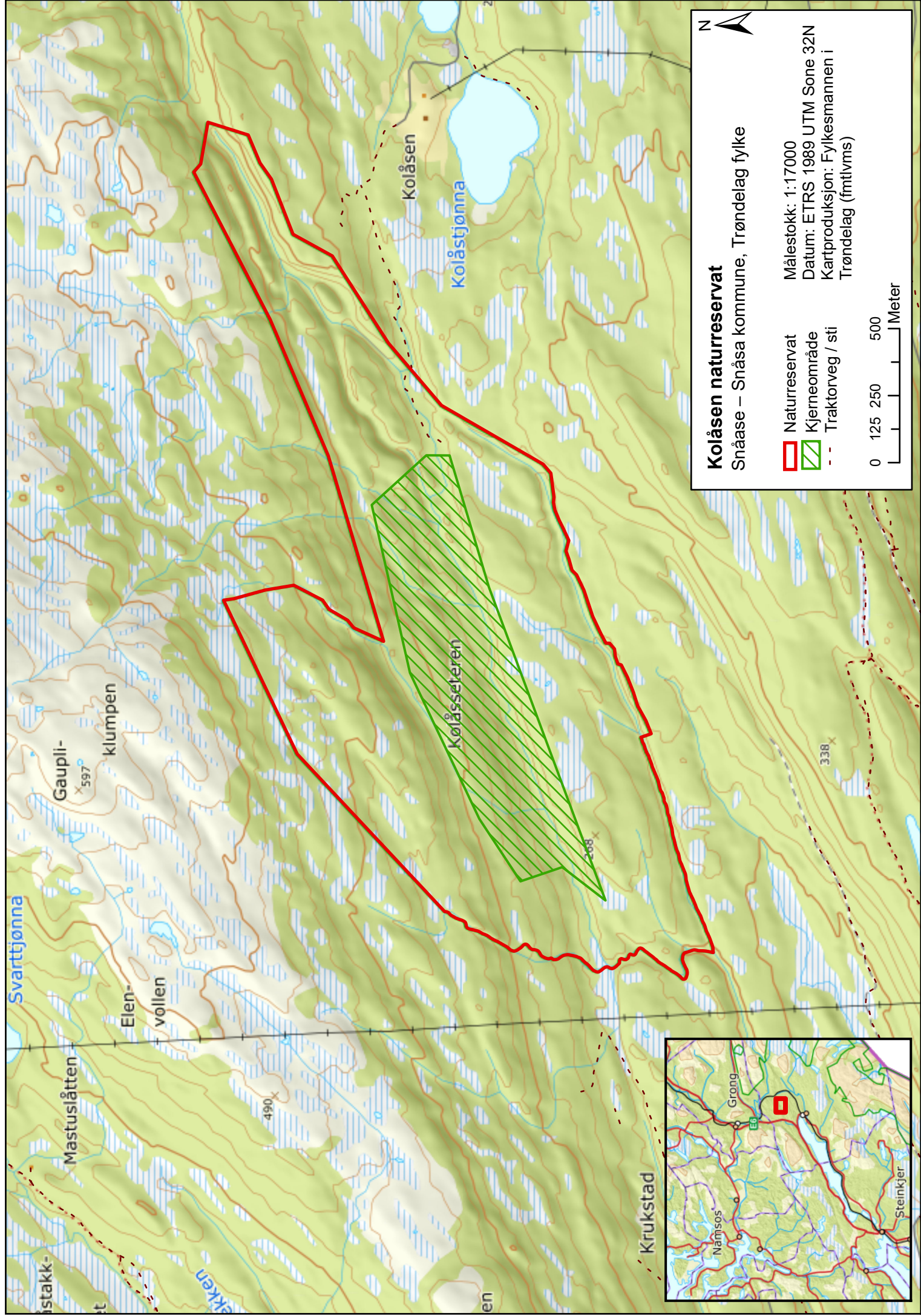
KARTVEDLEGG

Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
2	20.12.2018	Kart over naturreservatet		Ja

Vedlegg 1: Artsmangfold i Kolåsen naturreservat

Tabell 1 Oversikt over rødlista arter som har blitt registret i Kolåsen naturreservat, i kjerneområdet, under feltregistreringer i september 2014 (Bendiksen 2015). Voksested og status er hentet fra Artsdatabankens vurdering av arter i Norsk rødliste for arter 2015 (Henriksen & Hilmo 2015).

Gruppe	Art	Status	Voksested
Lav	Gubbeskjegg <i>Alectoria sarmentosa</i>	NT	Epifyttisk på gamle bartrær (gran)
Sopp	Dysterslørsopp <i>Cortinarius ectypus</i>	NT	Danner mykorrhiza med gran, i blåbær- og lågurtgranskog
	Mørkfibret vokssopp <i>Hygrophorus inocybiformis</i>	VU	Danner mykorrhiza med gran, i lågurtgranskog, i eldre skog
	<i>Cortinarius croceocoeruleus</i>	EN	Danner mykorrhiza med lind, hassel og gran (på kalk)

FYLKESMANNEN I TRØNDELAG

Statens hus, Strandveien 38, Pb 2600, 7734 Steinkjer | fmtlpost@fylkesmannen.no |
www.fylkesmannen.no/trondelag

